

Posibilitatea invocării existenței unor clauze de natură abuzivă în cadrul contestației la executare

The possibility to invoke the existence of unfair terms in the challenge on enforcement proceedings

Prof. univ. dr. **Tiberiu MEDEANU***
Universitatea de Vest din Timișoara
Facultatea de Drept

Abstract

Numerous legal regulations in Romania and the European Union refer to the prevention and elimination of unfair terms from different types of contracts.

The possibility to invoke unfair terms in the challenge on enforcement proceedings has determined divergent opinions in the literature and the case law. These opinions have also persisted after the passing of the new Civil Procedure Code determining legislative amendments, decisions of the Constitutional Court and opinions of the specialized legal bodies.

In this context, the Court of Justice of the European Union has decided in Case C-75/19 that should the forced execution be based on an enforceable title other than a court judgment, the challenge on enforcement can also be filed after the expiry of the 15-day statutory time limit if the existence of unfair terms is invoked.

Keywords: consumer contracts; consumer protection; unfair terms; challenge on enforcement; The Court of Justice of the European Union.

Rezumat

Numeroase reglementări legale din România și din Uniunea Europeană fac referire la prevenirea și înlăturarea clauzelor abuzive din diferite tipuri de contracte.

Posibilitatea invocării clauzelor abuzive în cadrul contestației la executare a determinat opinii divergente în doctrină și în jurisprudență. Acestea au persistat și după adoptarea noului Cod de procedură civilă, determinând modificări legislative, decizii ale Curții Constituționale și opinii ale organismelor juridice specializate.

În acest context, în cauza C-75/19, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a decis că în cazul în care executarea silită se face în temeiul unui alt titlu executoriu decât o hotărâre judecătorească, contestația la executare se poate formula și după expirarea termenului legal de 15 zile, dacă se invocă existența unor clauze de natură abuzivă.

Cuvinte-cheie: contracte cu consumatorii; protecția consumatorului; clauze abuzive; contestație la executare, Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

1. Reglementări referitoare la clauzele abuzive

---

* medeanu@gmail.com.

În numeroase tipuri de contracte a fost semnalată existența unor clauze abuzive, constând în: comisioanele de acordare; comisioanele de gestionare; analiza de risc; dobânzile; penalitățile de întârziere; cumulul penalităților de întârziere contractuale cu dobânda legală; penalitățile de rambursare anticipată; rezilierea unilaterală; clauzele de risc valutar etc.

Frecvența și gravitatea acestora au determinat numeroase inițiative legislative și luări de poziție din partea unor parlamentari¹. Astfel, în luna septembrie 2019 a fost depus pentru a treia oară în Parlament pachetul de legi de protecție a consumatorilor împotriva abuzurilor, care cuprinde: Legea de protecție a consumatorilor împotriva dobânzilor excesive; Legea de protecție a consumatorilor împotriva cesiunilor speculative de creanțe; Legea de protecție a consumatorilor împotriva executărilor silite abuzive și intempestive; Legea de protecție a consumatorilor împotriva riscului valutar. La sfârșitul anului 2019 cele patru legi au primit aviz pozitiv de la senatorii comisiei economice și ai celei de buget, finanțe și bănci².

Multe situații de această natură au survenit în cazul documentelor asimilate cu titlurile executorii, între care se includ contractele de credit încheiate de o instituție financiară nebancaară, precum și garanțiile reale și personale afectate garantării creditului.

Existența clauzelor abuzive a fost semnalată în diferite tipuri de contracte, iar soluțiile judiciare favorabile consumatorilor nu au fost suficiente pentru reducerea semnificativă a numărului acestora³.

Organismele Uniunii Europene au fost preocupate de existența acestui fenomen la nivel comunitar, adoptând numeroase reglementări în acest sens⁴.

Cea mai importantă reglementare comunitară din acest domeniu o reprezintă Directiva nr. 93/13/CEE a Consiliului Europei privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii⁵. Aceasta se referă la protejarea consumatorilor împotriva clauzelor și a condițiilor abuzive care ar putea fi incluse în contractele pentru bunuri și servicii achiziționate de consumatori. Se stabilește că includerea acestor clauze într-un contract dintre un consumator și un profesionist nu creează obligații pentru consumator, iar

---

¹ Senatorul Daniel Zamfir a precizat: „Legile vizează circa patru milioane de familii care sunt expuse abuzurilor creditorilor, fie că vorbim de bănci, de IFN-uri sau colectori de creanțe”, <https://www.bursa.ro>, *legile anti cămătărie*.

² <https://www.senat.ro/FisaSenator.aspx>.

³ C.D. Enache, *Clauze abuzive în contractele încheiate între profesioniști și consumatori; practică judiciară*, Editura Hamangiu, București, 2012, p. 3-167.

⁴ Directiva 85/577/CEE privind protecția consumatorilor în cazul contractelor negociate în afara spațiilor comerciale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. 372/1985, p. 31-33; Directiva 87/102 CEE de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind creditul de consum, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. 42/1987, p. 48-53; Directiva 2002/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile electronice de comunicații, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. 108/2002, p. 51-77; Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind contractele de credit pentru consumatori, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. 133/2008, p. 66-92.

⁵ Directiva Consiliului nr. 93/13/CEE privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, din 5 aprilie 1993, în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. 95/29 din 21 aprilie 1993.

contractul continuă să angajeze părțile potrivit dispozițiilor sale, în cazul în care poate continua să existe fără clauzele abuzive⁶.

Statele membre trebuie să se asigure că există mijloace adecvate și eficiente pentru a preveni utilizarea în continuare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii de către profesioniști⁷. Persoanele sau organizațiile cu interes legitim în acest domeniu trebuie să aibă posibilitatea să atace clauzele abuzive la autorități judiciare sau administrative, care pot decide cu privire la reclamații și pot iniția procedurile legale corespunzătoare⁸.

Pe baza Directivei nr. 93/13/CEE fost adoptată Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori⁹.

În prima parte a acestei legi se instituie interdicția ca profesioniștii să stipuleze clauze abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, cu precizarea că astfel de clauze nu vor produce efecte asupra consumatorilor¹⁰.

Articolul 4 din acest act normativ stabilește că o clauză contractuală care nu a fost negociată direct cu consumatorul va fi considerată abuzivă dacă, prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, creează, în detrimentul consumatorului și contrar cerințelor buneii-credințe, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților. Clauza se consideră ca nefiind negociată dacă aceasta a fost stabilită fără a da posibilitate consumatorului să influențeze natura ei, cum ar fi contractele standard preformulate sau condițiile generale de vânzare practicate de unii comercianți. Faptul că unele clauze au fost negociate direct cu consumatorul nu exclude caracterul abuziv pentru restul contractului, în cazul în care o evaluare globală evidențiază că acesta a fost prestabilit unilateral de profesionist.

Articolul 7 face referire la dreptul consumatorului de a cere rezilierea contractului dacă acesta nu mai poate produce efecte după anularea clauzelor abuzive. Deși această reglementare nu prevede explicit anularea clauzelor cu caracter abuziv, ci inopozabilitatea acestora în raport cu consumatorul, regimul juridic al sancțiunii este cel al nulității absolute, producând efectele prevăzute de articolul 1247 C. civ.¹¹.

Înalta Curte de Casație și Justiție s-a pronunțat în acest sens, precizând că în ceea ce privește natura interesului protejat, norma respectivă se referă la un interes general și nu la unul individual, fiind evident faptul că legea ocrotește categoria generică a consumatorilor, și nu o persoană particulară. Sancțiunea care intervine în acest caz este nulitatea absolută,

---

⁶ Directiva Consiliului nr. 93/13/CEE, art. 6 alin. (1).

⁷ Directiva Consiliului nr. 93/13/CEE, art. 7 alin. (1).

⁸ Directiva Consiliului nr. 93/13/CEE, art. 7 alin. (2).

⁹ Legea nr. 193 din 6 noiembrie 2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 543 din 3 august 2012.

¹⁰ Legea nr. 193/2000, art. 1 și 6.

¹¹ Codul civil, art. 1247 alin. (1)-(3): *Nulitatea absolută poate fi invocată de orice persoană interesată, pe cale de acțiune sau de excepție. Instanța este obligată să invoce din oficiu nulitatea absolută. Contractul lovit de nulitate absolută nu este susceptibil de confirmare decât în cazurile prevăzute de lege.*

care poate fi invocată oricând pe cale de acțiune sau pe cale de excepție, acțiunea în declararea nulității absolute fiind imprescriptibilă¹².

În același sens este și opinia formulată la una din întâlnirile reprezentanților Consiliul Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor specializate de la nivelul curților de apel în materia litigiilor cu profesioniști¹³.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat dreptul judecătorului de a se sesiza din oficiu cu privire la existența clauzelor abuzive, fapt care confirmă aplicabilitatea nulității absolute¹⁴. În același sens pledează faptul că în altă cauză s-a decis că: *Instanța națională trebuie să dispună din oficiu măsuri de cercetare judecătorească pentru a stabili dacă o clauză ce figurează în contractul care face obiectul unui litigiu cu care este sesizată și care a fost încheiat între un vânzător și un consumator, intră în domeniul de aplicare al Directivei 93/13 și, în caz afirmativ, trebuie să aprecieze din oficiu eventualul caracter abuziv al unei astfel de clauze*¹⁵.

Legea nr. 193/2000 cuprinde o listă care redă, cu titlu exemplificativ, clauzele considerate ca fiind abuzive, cu precizarea că natura abuzivă a unei clauze contractuale se evaluează în funcție de: produsele sau serviciile care fac obiectul contractului la momentul încheierii acestuia; toți factorii care au determinat încheierea contractului; alte clauze ale contractului sau ale altor contracte de care acesta depinde¹⁶.

Controlul respectării acestor prevederi legale revine Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor și specialiștilor autorizați ai altor organe ale administrației publice, potrivit competențelor, care efectuează verificări la sesizarea persoanelor prejudiciate sau din oficiu. În cazul în care constată utilizarea unor contracte de adeziune care conțin clauze abuzive, organele de control trebuie să sesizeze tribunalul, solicitând modificarea contractelor aflate în curs de executare, pentru eliminarea clauzelor abuzive¹⁷.

Declanșarea acestei proceduri nu aduce atingere dreptului consumatorului de a invoca nulitatea clauzei abuzive pe cale de acțiune ori pe cale de excepție, la organele judecătorești, în conformitate cu prevederile Codului civil și ale Codului de procedură civilă¹⁸.

Majoritatea clauzelor de această natură nu sunt însă cunoscute sau evaluate corect de consumatori în prima fază a derulării contractului, din cauza modului în care sunt formulate, iar altele ele sunt acceptate tacit în contractele cu clauze prestabilite. Majoritatea clauzelor

---

¹² Înalta Curte de Casație și Justiție, s. a II-a civ., dec. nr. 686 din 21 februarie 2013, [http://www.LegeAZ, ICCJ, decizii din anul 2013](http://www.LegeAZ.ICCJ,decizii_din_anul_2013).

¹³ Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor specializate de la nivelul curților de apel în materia litigiilor cu profesioniști, din 27-28 aprilie 2015, pct. 1, http://www.inm-lex.ro/fisiere/d_1164.

¹⁴ Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Camera a 4-a, cauza C-243/08, Oceano Grupo Editorial SA contra Rocio Marciano Quintero, hotărârea din 27 iunie 2000, în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. 95/2000, p. 29.

¹⁵ Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Marea Cameră, cauza C-137/08, Pénczúgyi Lízing Zrt contra Ferenc Schneider, hotărârea din 9 noiembrie 2010, în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C-165/2010, p. 26.

¹⁶ Legea nr. 193/2000, art. 4 alin. (1)-(5).

¹⁷ Legea nr. 193/2000, art. 8, 9 și 12 alin. (1).

¹⁸ Legea nr. 193/2000, art. 12 alin. (4) și art. 14.

de această natură devin evidente pe parcursul executării contractului sau în faza declanșării executării silită.

Persoana prejudiciată prin executarea silită are dreptul să formuleze contestație împotriva actelor de executare în termen de 15 zile de când a luat cunoștință de primul act de executare¹⁹, conform prevederilor art. 715 NCPC²⁰.

Contestația la executare a fost calificată ca fiind demersul procesual ce are ca punct de pornire atacarea unuia sau unor acte de executare silită pentru motive ce țin de nelegalitatea și, în unele cazuri, netemeinicia lor.

Articolul 713 alin. (1) C. pr. civ. exclude posibilitatea invocării unor motive de fapt sau de drept, dacă executarea silită se face în temeiul unei hotărâri judecătorești sau arbitrale²¹.

Articolul 713 alin. (2) din același cod²², în forma republicată în anul 2015, prevedea că: *În cazul în care executarea silită se face în temeiul unui alt titlu executoriu decât o hotărâre judecătorească, se pot invoca în contestația la executare și motive de fapt sau de drept privitoare la fondul dreptului cuprins în titlul executoriu, numai dacă legea nu prevede în legătură cu acel titlu executoriu o cale procesuală specifică pentru desființarea lui*

În literatura de specialitate s-a argumentat că în acele situații debitorul avea posibilitatea invocării oricăror apărări de fond pe calea contestației la executare, cum ar fi: existența, întinderea și valabilitatea creanței, modalitatea de executare, cauze de stingere a creanței, forța majoră, cesiunea creditului, existența unor clauze abuzive etc. Se argumenta că sintagma „*cale procesuală specifică pentru desființare*” din articolul respectiv are în vedere un mijloc special reglementat de legiuitor prin intermediul căruia se poate obține desființarea titlului executoriu, iar nu calea unei acțiuni judiciare de drept comun²³.

În altă opinie se aprecia că termenul de 15 zile pentru formularea contestației la executare constituie un drept special în raport de dispozițiile generale cuprinse în Codul civil²⁴.

Posibilitatea eliminării clauzelor abuzive în cadrul acțiunii referitoare la contestația la executare prezenta importanță deosebită din cauza frecvenței acestora și a faptului că erau sancționate cu nulitatea absolută²⁵.

Acțiunea în constatarea existenței unor clauze abuzive nu era supusă niciunui termen, dar invocarea existenței acestor clauze în cadrul unei contestații la executare declanșată

---

¹⁹ A. F. Moca, C. Roșu, *Contestația la executare în Noul Cod de procedură civilă*, Revista de Științe Juridice nr. 1/2013, p. 80; C. Roșu, *Drept procesual civil. Partea specială*, ed. 10, Editura C.H. Beck, București, 2020, p. 299-310.

²⁰ Codul de procedură civilă din 1 iulie 2010 adoptat prin Legea nr. 134/2010, a fost republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 10 aprilie 2015.

²¹ Codul de procedura civilă, art. 713 alin. (1): „*Dacă executarea silită se face în temeiul unei hotărâri judecătorești sau arbitrale, debitorul nu va putea invoca pe cale de contestație motive de fapt sau de drept pe care le-ar fi putut opune în cursul judecății în primă instanță sau într-o cale de atac ce i-a fost deschisă*”.

²² C. Lungănașu, *Natura juridică a contestației la executare*, Analele Universității de Vest din Timișoara, seria Drept, nr. 2/2018, p. 188.

²³ M. Dinu, R. Stanciu, *Executarea silită în Codul de procedură civilă*, ed. a 2-a, Editura Hamangiu, 2019, p. 359.

²⁴ C. Lungănașu, *Contestația la executare. Instituție fundamentală a dreptului procesual civil*, Editura C.H. Beck, București, 2019, p. 359.

²⁵ Înalta Curte de Casație și Justiție, s. a II-a civ., dec. nr. 1393/2013, nr. 992/2014 și nr. 3234/2014, <http://www.LegeAZ, ICCJ, Decizii civile 2014>.

după expirarea termenului de 15 zile specific acestei acțiuni, a determinat respingerea acțiunii, cu motivarea că a fost formulată tardiv²⁶.

În cazul invocării existenței clauzelor abuzive în cadrul contestației în anulare formulată în termenul legal de 15 zile, unele instanțe au respins ca inadmisibil capătul de cerere prin care se solicita anularea acestora, cu motivarea că există posibilitatea formulării unei acțiuni separate²⁷. În situațiile de această natură se considera că este aplicabilă calea procesuală prevăzută de articolul 14 din Legea nr. 193/2000²⁸.

În cadrul întâlnirilor reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor specializate ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel²⁹, au existat încercări de uniformizare a practicii judiciare referitoare la invocarea clauzelor abuzive în contestația la executare, dar jurisprudența a rămas neunitară.

Aplicarea prevederilor art. 713 alin. (2) C. pr. civ. a determinat soluții juridice divergente cu privire la posibilitatea solicitării anulării clauzelor abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori. În anul 2018, opiniile divergente din acest domeniu au determinat modificarea art. 713 alin. (2), prin adăugarea sintagmei „*inclusiv o acțiune de drept comun*”³⁰.

Conform noii modificări a art. 713 alin. (2) C. pr. civ.³¹ includerea

în text a sintagmei „*o acțiune de drept comun*” elimină posibilitatea formulării apărărilor de fond cu privire la dreptul cuprins în titlul executoriu, pe calea contestației la executare, chiar dacă acestea erau specifice nulității absolute.

Acest impediment a fost invocat la Curtea Constituțională încă înaintea intrării în vigoare a actualului Cod de procedură civilă, fiind emise câteva decizii referitoare la acest aspect. Astfel, prin decizia nr. 454/2003 s-a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 399 alin. (3) din anteriorul Cod de procedură civilă, care reglementa limitele contestației la executare, cu motivarea: *Dacă însă legea pune la dispoziția debitorului o cale de atac specială, așa cum este acțiunea în anulare în materia titlurilor executorii care nu provin de la organe de jurisdicție, acesta nu mai poate să utilizeze apărări de fond în cadrul contestației la executare*³².

---

²⁶ Jud. Arad, sent. civ. nr. 2027 din 20 aprilie 2017, nepublicată.

²⁷ Jud. Bârlad, sent. civ. nr. 2150 din 30 septembrie 2015, nepublicată.

²⁸ Legea nr. 193/2000, art. 14: *Consumatorii prejudiciați prin contracte încheiate cu încălcarea prevederilor prezentei legi au dreptul de a se adresa organelor judecătorești în conformitate cu prevederile Codului civil și ale Codului de procedură civilă.*

²⁹ Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor specializate de la nivelul curților de apel, din 27 aprilie 2015, http://www.inm-lex.ro/fisiere/d_1164/Intalnirea-presedintilor-sectiilor-specializate.

³⁰ Articolul 713 alin. (2) a fost modificat prin pct. 67 din Legea nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1074 din 18 decembrie 2018.

³¹ Articolul 713 alineatul (2): *În cazul în care executarea silită se face în temeiul unui alt titlu executoriu decât o hotărâre judecătorească, se pot invoca în contestația la executare și motive de fapt sau de drept privitoare la fondul dreptului cuprins în titlul executoriu, numai dacă legea nu prevede în legătură cu acel titlu executoriu o cale procesuală pentru desființarea lui, inclusiv o acțiune de drept comun.*

³² Curtea Constituțională a României, dec. nr. 454/2003 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 926 din 23 decembrie 2003.

Soluția a fost similară în Decizia nr. 1082/2011, cu motivarea: *Procedura contestației la executare este destinată să înlăture neregularitățile comise cu prilejul urmăririi silită sau să expliciteze titlul executoriu ce urmează a fi valorificat. În cadrul soluționării contestației, instanța nu poate examina împrejurări care vizează fondul cauzei*³³.

Ca urmare, persoanele care contestau executarea silită erau dezavantajate de termenul relativ scurt pentru introducerea acțiunii, de numai 15 zile³⁴, care era uneori depășit, determinând respingerea acțiunii. Mai existau dezavantaje determinate de blocarea conturilor bancare, imposibilitatea achitării taxelor judiciare, cuantumul ridicat al cauțiunii pentru suspendarea executării silită, dificultatea realizării procedurii de întoarcere a executării silită și limitarea situațiilor în care era posibilă anularea clauzelor abuzive.

Până în anul 2018, când a fost completat art. 713 alin. (2), doctrina juridică accepta faptul că pe calea contestației la executare debitorul poate invoca caracterul abuziv al unor clauze contractuale³⁵.

Completarea art. 713 alin. (2) C. pr. civ. prin stabilirea posibilității de a se acționa printr-o *acțiune de drept comun* a redus dreptul de a se corela contestația la executare cu anularea clauzelor abuzive, deși acestea intrau sub incidența nulității absolute, care putea fi invocată pe cale de acțiune sau de excepție³⁶.

În acest context, dreptul la acțiune reglementat de Legea nr. 93/2000 era uneori în defavoarea celor care sunt prejudiciați prin clauze abuzive, deoarece necesita formularea unei acțiuni separate de contestația la executare.

2. Efectele Ordonanței nr. C 75/19 din 6 noiembrie 2019 a Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Ordonanța nr. C 75/19 din 6 noiembrie 2019 a Curții de Justiție a Uniunii Europene³⁷, a decis că există posibilitatea de a se formula contestație la executare chiar dacă a trecut termenul de 15 zile, pentru a se solicita anularea clauzelor contractuale abuzive.

Procedura a fost inițiată ca urmare a cererii formulate de Tribunalul specializat Mureș³⁸, în temeiul articolului 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Obiectul cauzei respective îl constituia un contract de credit întocmit în anul 2008 între numita M.F. și C... IFN București, destinat achiziționării unor bunuri de consum de la un magazin de electrocasnice. Contractul prevedea rata anuală a dobânzii de 12,70 %, comisioane lunare de 0,87%, primă de asigurare lunară de 7,52 lei și dobânda anuală

---

³³ Curtea Constituțională a României, dec. nr. 1082/2011 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 769 din 1 noiembrie 2011.

³⁴ Codul de procedură civilă, art. 715 alin. (1) pct. 1.

³⁵ E. Oprina, *Problematika apărărilor de fond în cadrul contestației la executare*, în E. Oprina, V. Bozeșan, *Executarea silită. Dificultăți și soluții practice*, Editura Universul juridic, București, 2016, vol. I, p. 411; M. Dinu, R. Stanciu, *Executarea silită în Codul de procedură civilă. Comentariu pe articole*, Editura Hamangiu, București, 2017, p. 410.

³⁶ Codul civil, art. 1249.

³⁷ *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C-164/2019*, p. 16.

³⁸ Tribunalul specializat Mureș, hotărârea din 27 decembrie 2018, nepublicată.

efectivă (DAE) de 29,82%. Anexa 1 la contract cuprindea condițiile generale în care erau definiți termenii utilizați și era stabilit cuantumul comisioanelor și al penalităților de întârziere.

Nerambursarea unor rate a determinat preluarea contractului de BNP P...P...F... SA Paris, Sucursala București, în calitate de succesoare în drepturi a SC C... IFN București SA.

Aceasta a apelat la societatea de recuperare S.... Sarl, apoi la un executor, care a declanșat procedura executării silită, determinând înființarea unei popriri asupra venitului salarial.

La data de 14 noiembrie 2014 numita M.F. a formulat contestație la executarea silită, solicitând anularea tuturor actelor de executare, cu motivarea că dreptul de a cere executarea era prescris. Ulterior a completat contestația, solicitând instanței să constate nulitatea absolută a contractului de credit, invocând caracterul abuziv al clauzelor din contract.

Societatea creditoare a invocat excepția inadmisibilității contestației, întemeiată pe tardivitatea introducerii acesteia. A mai susținut că această acțiune nu poate avea ca obiect anularea clauzelor abuzive, care pot face numai obiectul altei acțiuni civile, conform Legii nr. 193/2000.

Prima instanță a respins excepția inadmisibilității acțiunii invocată de societatea creditoare, considerând că pentru desființarea titlului executoriu există calea acțiunii în justiție, care cuprinde inclusiv contestația la executare, prevăzută la art. 712 alin. (1) C. pr. civ. Pe de altă parte, instanța a admis excepția tardivității contestației la executare și a respins cererea contestatoarei M.F., în temeiul art. 715 C. pr. civ., care prevede un termen de 15 zile pentru introducerea contestației³⁹.

Contestatoarea a formulat apel la Tribunalul specializat Mureș, care a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze două întrebări preliminare Curții de Justiție a Uniunii Europene. Prin intermediul acestora a solicitat să se stabilească dacă Directiva 93/13 a Consiliului Uniunii Europene se opune unei norme de drept național, în temeiul căreia un consumator care a încheiat un contract cu o instituție de credit și împotriva căruia s-a început o procedură de executare silită, este decăzut din dreptul de a invoca existența unor clauze abuzive după expirarea termenului de 15 zile de la comunicarea primelor acte ale executării silită.

În cererea de decizie preliminară instanța de trimitere a arătat că există în dreptul național o procedură care permite invocarea caracterului abuziv al unei clauze contractuale, fără termen de prescripție, dar o astfel de împrejurare nu produce efecte asupra procedurii de executare silită, în măsura în care aceasta din urmă îi poate fi impusă consumatorului înainte de soluționarea acțiunii în constatarea existenței unor astfel de clauze abuzive.

Curtea de Justiție a analizat speța prin prisma unor prevederi din Directiva 93/13 a Consiliului Uniunii privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, iar în partea introductivă a prezentat importanța clarificării acestui aspect în virtutea unor principii specifice Uniunii Europene, cum ar fi: protejarea persoanelor care achiziționează bunuri și servicii împotriva abuzului de putere; evitarea excluderii abuzive a unor drepturi

---

³⁹ Jud. Târgu Mureș, sent. nr. 5810/2016, nepublicată.

esențiale pentru consumatori; specificul contractelor de adeziune; responsabilitatea statelor membre de a se asigura că contractele încheiate cu consumatorii nu conțin clauze abuzive etc.

Se mai precizează că lista clauzelor abuzive are doar valoare orientativă, iar în mod excepțional poate fi luat în considerare raportul calitate/preț al bunurilor sau serviciilor furnizate în considerare la aprecierea corectitudinii altor clauze. Se mai subliniază faptul că statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a le asigura consumatorilor un nivel mai ridicat de protecție prin dispoziții de drept intern mai stricte decât cele din directivă, fiind exemplificate acțiunile în fața unui autorități judiciare, fie în fața unei autorități administrative, care trebuie să aibă la dispoziție mijloace adecvate și eficiente pentru a împiedica aplicarea în continuare a clauzelor abuzive.

Curtea de Justiție a motivat că reglementarea națională din litigiu prevede un termen strict de 15 zile pentru formularea contestației la somația de plată, dar caracterul abuziv al unor clauze ale contractului care constituie temeiul acțiunii nu poate fi examinat înainte de executarea acestei somații. A invocat faptul că Directiva Consiliului nr. 93/13CEE se opune unei reglementări naționale care permite emiterea unei ordonanțe de plată împotriva unui consumator fără ca acesta să fie în măsură să beneficieze de garanția că o instanță va decide în privința eventualelor clauze abuzive. În ipoteza în care procedura de executare silită ia sfârșit înaintea pronunțării hotărârii instanței de fond prin care se declară caracterul abuziv al clauzei contractuale aflate la originea executării silită, această decizie ar asigura consumatorului numai o protecție de natură financiară *a posteriori*, care s-ar dovedi incompletă și insuficientă. Ca urmare hotărârea respectivă nu ar constitui un mijloc adecvat și eficient pentru a preveni utilizarea clauzelor abuzive în continuare, contrar prevederilor articolului 7 alineatul (1) din Directiva 93/13CEE.

În consecință, instanța europeană a apreciat că interpretarea dată de unele instanțe reglementărilor legale din România generează un risc pentru consumatorul care nu formulează contestația în termenul de 15 zile de la comunicarea procedurii de executare silită, pierzând astfel posibilitatea de a înlătura eficient clauzele abuzive.

Pentru aceste motive, Curtea de Justiție, camera a 9-a, a decis că Directiva 93/13/CEE trebuie interpretată în sensul că se opune unei norme de drept național în temeiul căreia un consumator care a încheiat un contract de credit și împotriva căruia s-a început o procedură de executare silită este decăzut din dreptul de a invoca existența unor clauze abuzive pentru a contesta procedura menționată după expirarea unui termen de 15 zile de la comunicarea primelor acte ale acestei proceduri, chiar dacă acest consumator are la dispoziție o acțiune în justiție în scopul constatării existenței unor clauze abuzive a cărei introducere nu este supusă niciunui termen.

Aplicarea acestei hotărâri este obligatorie, deoarece în temeiul art. 148 alin. (2) și (4) din Constituție, România trebuie să respecte prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene și să asigure ducerea la îndeplinire a cerințelor celorlalte reglementări ale Uniunii

Europene cu caracter obligatoriu, în acest sens fiind și unele decizii ale Curții Constituționale⁴⁰.

3. Concluzii

Există numeroase reglementări referitoare la prevenirea și sancționarea clauzelor abuzive din contractele cu consumatorii, dar aplicarea acestora a determinat soluții judiciare și opinii divergente în doctrină. Acestea au vizat și momentul sau modalitatea invocării existenței clauzelor abuzive, includerea lor în categoria nulităților absolute, prescrierea dreptului la acțiune, invocarea lor în acțiunea referitoare la contestația la executare, posibilitatea introducerii contestației la executare după expirarea termenului legal etc.

În anul 2018 s-a încercat uniformizarea jurisprudenței prin modificarea unui articol referitor la limitele contestației la executare, care excludea invocarea în această acțiune a existenței clauzelor abuzive.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene a reglementat același aspect prin Ordonanța nr. C 75/19, decizând că există posibilitatea de a se formula contestație la executare chiar dacă a trecut termenul de 15 zile, dacă se solicită și anularea clauzelor contractuale abuzive.

Ca urmare, în cazul în care executarea silită se face în temeiul unui alt titlu executoriu decât o hotărâre judecătorească, contestația la executare prin care se invocă și existența clauzelor abuzive nu mai este supusă termenului de decădere de 15 zile, iar instanța poate analiza din oficiu caracterul abuziv al unor clauze.

---

⁴⁰ Curtea Constituțională a României, dec. nr. 64/2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 286 din 28 aprilie 2015.

